

Verslag startbijeenkomst 15 mei 2019

Portefeuillehouder: wethouder Rinette Reynvaan

Avondvoorzitter: Marc Merx

Spreker: Roderik Ponds

Aanwezigen: 65 personen, medewerkers van culturele instellingen, cultuurgebruikers en 13 raadsleden: Mevr. Van Benschop (GroenLinks), Dhr. De Boer (Beter Voor Dordt), Dhr. M. Bosman (ChristenUnie/SGP), Mevr. Castelijm (D66), Dhr. R. Den Heijer (VVD), Mevr. Jager (Fractie Jager), Dhr. G. Kleinpaste (GewoonDordt), Mevr. Kruger (GroenLinks) Dhr. M. Merx (VVD) (Avondvoorzitter), Dhr. H. v.d. Plas (PvdA), Dhr. D. Timmer (Groen Links), Dhr. Van Verk (PvdA), Mevr. Weerts (CDA)

15 mei 2019 vond in het Energiehuis de startbijeenkomst van het nieuwe cultuurbeleid plaats. Het centrale doel tijdens deze avond was om de raad voldoende informatie te geven om de startnotitie 'Herijking cultuurbeleid' vast te kunnen stellen aan de hand van vijf uitgangspunten:



- Cultuur draagt bij aan de groeiagenda;
- Geld steken in programmering, niet in stenen;
- Cultuur is breed en voor iedereen: van cantate tot carnaval en van amateur tot professional;
- Verbreding van het publieksbereik;
- Talentontwikkeling en makersklimaat versterken

Tijdens de bijeenkomst hebben de aanwezigen input kunnen leveren. Bovenstaande uitgangspunten zijn per gesprekstafel besproken. Een samenvatting van de opmerkingen die per uitgangspunt gemaakt zijn tijdens de avond is ook opgenomen in dit verslag.

De avond werd geopend door avondvoorzitter Marc Merx, waarna wethouder cultuur a.i. Rinette Reynvaan een openingsspeech hield:

Speech Rinette Reynvaan 'Cultuur van belang voor individu en Maatschappij'

"Welkom, fijn om met zoveel betrokkenen, deze aftrap te geven van 'het gesprek met de stad over het nieuwe cultuurbeleid'.

Cultuur is van belang voor individu en maatschappij.

Voor het individu zijn Kunst en Cultuur belangrijk voor de ontwikkeling, ontplooiing en bezieling van mensen. Om naar te kijken, te luisteren, te beleven en om zelf te maken. Het biedt mensen manieren van expressie, stof tot reflectie, discussie en debat en een zinvolle invulling van je leven, als professional of als amateur. Daarnaast draagt het bij aan een en plezierig woon- en leefklimaat in de stad en het verbindt mensen met elkaar en versterkt daarmee de sociale samenhang in de stad.

Zo zijn Kunst en Cultuur maatschappelijk van grote waarde, zowel in economisch als in sociaal opzicht.

Economisch is cultuur is een belangrijke factor bij de waardering van de stad door bewoners,

bezoekers en bedrijven. Dit is voor de komende periode van belang nu wij als stad willen groeien naar 140.000 inwoners in 2030.

Dit economische belang van cultuur voor de stad wordt dadelijk toegelicht door Roderik Ponds.

Het maatschappelijke belang van cultuur wordt deze avond op verschillende manieren getoond b.v. door het jonge Stiratura kwartet dat we net hoorde spelen, een voorbeeld van talentontwikkeling. En vanavond zien we ook in een film hoe mensen in de stad actief bezig zijn met culturele activiteiten en daarbij elkaar ontmoeten, samen plezier beleven en hun vaardigheden, skills, uitbreiden, of voorkomen dat ze die vaardigheden verliezen.

Allemaal activiteiten die helemaal passen in ons Coalitieakkoord, 'een stad waar je bij wilt horen'. Als we zowel het economisch als het maatschappelijk belang van cultuur nader bekeken hebben maken we deze avond de start van het gesprek met de stad over het nieuwe cultuurbeleid. We wisselen vanavond aan verschillende tafels met elkaar van gedachten over de uitgangspunten die we voor het nieuwe cultuurbeleid mee willen geven.

Daarmee voeden we de raadsleden om over die startnotitie een besluit te nemen. En daarna gaan we de stad in om dit gesprek verder te voeren en op te halen wat iedereen daarbij belangrijk vindt. Dit moet er toe leiden dat we eind van het jaar in de raad kunnen beslissen over het nieuwe cultuurbeleid dat we dan vanaf 2020 uit gaan voeren.

Weet dus dat er hierna nog gesprekken in de stad komen waar u en anderen hun bijdrage aan kunnen leveren.

Tot slot wens ik ons allen een vruchtbare en plezierige avond toe".

Daarna gaf spreker Roderik Ponds van Atlas Nederlandse Gemeenten een presentatie over het belang van cultuur voor onze economie en samenleving. Hier een samenvatting van zijn presentatie. is ook bijgevoegd in dit verslag.

Presentatie Roderik Ponds 'Het maatschappelijk belang van cultuur in Dordrecht'

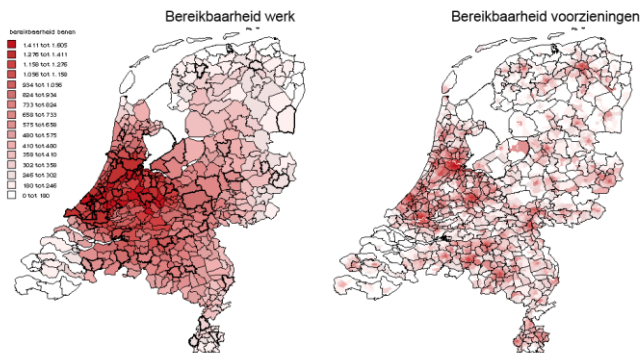


Roderik Ponds, senior projectleider bij Atlas voor gemeenten, bespreekt in zijn presentatie het maatschappelijk belang van cultuur in Dordrecht. In zijn presentatie kwamen drie belangrijke punten aan bod:

- Wat maakt een stad aantrekkelijk en wat is de rol van cultuur hierin?
- Hoe staat Dordrecht ervoor op dit gebied?
- Wat is de maatschappelijke waarde en wat het maatschappelijke belang van cultuur?

Hoe maak je de stad aantrekkelijk en welke rol speelt cultuur hierin?

The paradox of urban triumph (E. Glaeser)



Bron: G. Marlet: De aantrekkelijke stad (VOC Uitgevers)

Vroeger was een stad vooral aantrekkelijk als er werk was. Vanaf de jaren '70/'80 veranderde dit, het autobezit kwam op en men werd veel mobieler. De suburbanisatie die in dezelfde tijd plaatsvond zorgde ervoor dat veel mensen uit de stad weg wilden. In de jaren '90 vond er wederom een verandering plaats, mensen kregen een grotere behoefte aan stedelijke voorzieningen en waar men bereid was om voor het werk drie kwartier te reizen, was dit niet het geval voor voorzieningen. De steden met de hoogste attractiewaarde zijn

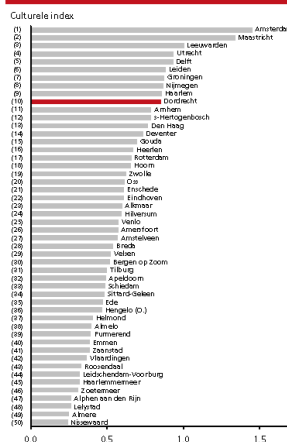
dus de steden waarbij er zowel een goede bereikbaarheid is van banen als waarbij er veel voorzieningen zijn. Voorbeelden van steden met een hoge attractiewaarde zijn Amsterdam, Utrecht en Haarlem.

De positie van Dordrecht

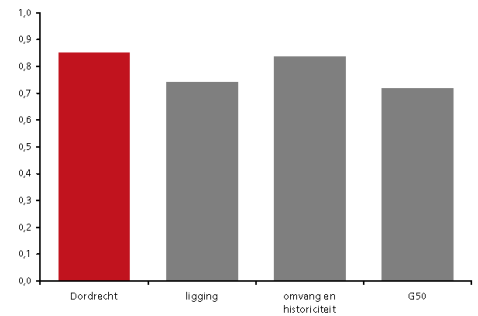
Als we kijken naar Dordrecht, dan zien we dat Dordrecht zich de laatste jaren sterk heeft ontwikkeld. De attractiewaarde van Dordrecht is enorm omhoog gegaan, met name dankzij het culturele aanbod van de stad. Wat direct invloed heeft op de aantrekkingskracht van een stad is de leefbaarheid en het aantal beschikbare woningen, maar ook kunst en cultuur is hierop van invloed en dit is één van de weinige knoppen waar de gemeente aan kan draaien. In de zogeheten cultuurindex van de Atlas voor gemeenten staat Dordrecht op een verdienstelijke tiende plek. In deze index wordt gekeken naar

twintig verschillende indicatoren variërende van de historische binnenstad, aanbod popmuziek, galerijen tot festivals, eigenlijk alles wat meetbaar is. Er wordt vervolgens gekeken naar het aanbod per inwoner. In de cultuurindex zijn vijf verschillende disciplines uitgesplitst: film, letteren, beeldende kunst, erfgoed en podiumkunsten. Dordrecht scoort vooral goed op beeldende kunst en erfgoed. Uit onderzoek blijkt dat de letteren en podiumkunsten een minder hoge aantrekkingskracht hebben dan erfgoed en beeldende kunst.

De regionale cultuurindex



Cultuurindex: aanbod per inwoner vergeleken op basis van 20 indicatoren (variërend van historie van binnenstad tot musea en van festivals tot popmuziek)



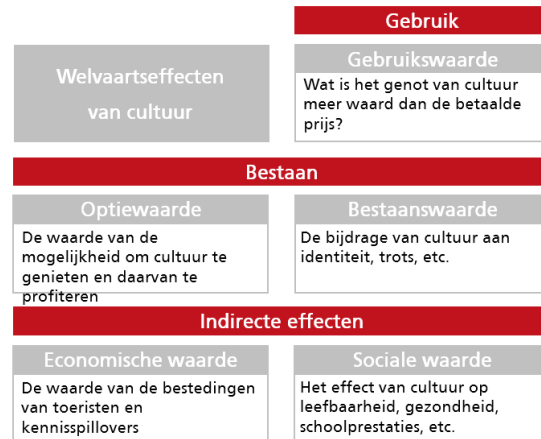
Bron: Atlas voor gemeenten

De maatschappelijke waarde en het maatschappelijke belang van cultuur

Ponds legt uit dat er vijf verschillende soorten effecten zijn die cultuur kan hebben op een stad.

MKBA: 5 maatschappelijke waarden van cultuur

- De gebruikswaarde: het feit dat de mensen ervan genieten om naar musea, theater etc. te gaan. Ze hebben er geld en tijd voor over;
- De optiewaarde: de optiewaarde is gerelateerd aan de aantrekkingskracht. Hoewel mensen niet dagelijks gebruik willen maken van de film, theater of het museum, vinden ze het wel prettig dat deze optie er is;
- De bestaanswaarde: deze waarde is gekoppeld aan trots en identiteit;
- De economische waarde: dit is afkomstig van het publiek dat naar Dordrecht komt voor bijvoorbeeld het museum of de historische binnenstad, deze mensen geven hier geld uit;
- De sociale waarde: cultuurparticipatie draagt bij aan leefbaarheid, gezondheid, prestaties op school.



G. Marlet, J. Poort: De waarde van cultuur in cijfers (Atlas voor gemeenten, Utrecht)

Ponds benadrukt aan het eind van zijn presentatie dat cultuur veel geld kost, maar dat het een stad nog meer oplevert. Hij bedoelt hier echter niet mee dat er oneindig veel geld in cultuur moet worden gestoken, maar dat er goed nagedacht moet worden over het cultuurbeleid en de positieve effecten die cultuur kan hebben op andere beleidsterreinen. Kijkend naar de groeiambitie is cultuur één van de knoppen waar de gemeente aan zou moeten draaien om die ambitie te halen.

Voor alle sheets van de presentatie van Roderik Ponds verwijzen we graag naar [RIS 2511201](#).

Respons uit de zaal

Er wordt gevraagd waar volgens Ponds de kansen liggen op het cultuurbeleid in Dordrecht. Ponds geeft aan dat dit een lastige vraag is, maar dat het onderscheidende vermogen van Dordrecht een belangrijke kracht is. Een andere vraag die wordt gesteld is op welke terrein Dordrecht het minder goed doet. Dit zijn de culturele festivals, niet omdat Dordrecht niets doet op dit gebied, maar omdat het onderscheidend vermogen van de festivals beperkter is; er zijn veel gemeenten die dit doen. Ook wordt er gevraagd of er zicht is op wat er vanuit de inwoners wordt uitgegeven aan kunst en cultuur, dit is lastig om te meten, dat zou moeten gebeuren aan de hand van enquêtes. Een bruisend nachtleven wordt genoemd als aantrekkingsfactor voor de stad, echter dit valt niet onder cultuuraanbod, maar onder het bredere horeca-aanbod. Ook wordt gevraagd wat voor effect het delen van het succes heeft op een stad via de pers. Marketing speelt zeker een belangrijke rol. Evenementen hebben een grote impact op het imago van de stad, zowel op korte als op lange termijn.

Vlog Vera Britt: Voorbeelden Cultuurparticipatie in de stad

Tijdens de avond is een [filmpje](#) vertoond van vlogster Vera Britt, waarin zij verschillende culturele activiteiten bezoekt die de sociale, verbindende en participerende kant van cultuur laten zien.



We zien haar achtereenvolgend bij de Kunstinloop voor ouderen in het Energiehuis, bij de Theatervoorstelling Na de Dam op 4 mei van de Jeugdtheaterschool in het EGM-gebouw, bij de Rap workshop van R-Newt en de Popcentrale, bij Atelier Papjee en bij het amateurkoor Orpheus Ensemble.

Daarna werd er aan de 10 tafels gediscussieerd over de 5 uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid, zoals die in de startnotitie aangegeven zijn. Aan het eind van deze levendige discussie haalde de avondvoorzitter de opbrengst op. Per tafel werden de tips en tops bij de uitgangspunten genoemd.

Opbrengst tips en tops gesprekstafels per uitgangspunt

1. Cultuurbeleid draagt bij aan de groeiagenda

- Een goed cultuurbeleid trekt bewoners aan, heeft aantrekkingskracht en maatschappelijke meerwaarde; creatieve energie vergroot de woonaantrekkelijkheid
- Meer cultuurparticipatie door educatie; zo kan meer ingezet worden op lagere opgeleiden en lagere inkomens;
- Kijk niet alleen naar cijfers maar ook naar kwaliteit;
- Zorg voor verbinding vanuit de wijken met Cultuur / instellingen
- Investeer meer op eigenheid / onderscheidend vermogen (niet meer van hetzelfde of grote programma's);
- Geef prioriteit aan cultuurparticipatie;
- Zet in op cultuureducatie.

2. Geld steken in programmering, niet in stenen

- Benut leegstaande gebouwen voor initiatieven;
- Houd de locaties betaalbaar voor de gebruiker;
- Maak het de bewezen festivals wat makkelijker, dus blijf benaderbaar en niet te strikt qua regelgeving t.o.v. nieuwe initiatieven;
- Besef dat er meer geld nodig is voor programmering en educatie;
- Culturbesef is meer dan een sector: het is overal;
- Kunst als middel om sociale problemen aan te pakken;
- Vgl DOOR: deze broedplaats voor kunstenaars is cruciaal;
- Neem als overheid de huursommen over en gebruik budget voor programmering;
- Gebouwen benutten voor initiatieven want talentontwikkeling / initiatieven voegt waarde toe;

- Meer verbinding tussen makers onderling.

3. Cultuur is breed en voor iedereen

- Inzetten van cultuurscouts;
- Maak het niet te elitair, zorg voor toegankelijkheid en laagdrempeligheid;
- Durf ook de subcultuur op te zoeken;
- Verbinding zorgt voor krachtig cultuurbeleid;
- Maak keuzes: wat past bij Dordt?;
- Betrek ook de wijken erbij;
- Amateurkunst en professionele kunst moet in balans zijn: amateurkunst draagt bij aan verbinding én plezier van bewoners. Professionele kunst draagt bij aan de aantrekkingskracht en imago van de stad;
- Gemeente geeft het eerste duwtje in de rug, daarna komt het vanuit de stad;
- Amateurs zijn de ziel van de stad;
- Nodig jongeren uit om kennis te maken met cultuur, zij zijn de toekomst;
- Talentontwikkeling om toekomstige cultuur te waarborgen;
- Oog voor kleine initiatieven van onderaf;
- Stimuleren van culturele verenigingen.

4. Verbreding van het publieksbereik

- Passend communiceren wat het culturaanbod is;
- Steun laagdrempelige initiatieven in de wijken;
- Talentontwikkelingen uit de wijken ophalen (cultuurscout per wijk);
- Organisaties aan elkaar linken zodat het publiek kennis kan maken met andere delen van cultuur;
- Samenwerking tussen de verschillende instellingen: weten van elkaar wat je doet;
- Er heeft een cultuurverandering plaatsgevonden in positieve zin;
- Vraag jongeren wat zij willen en ondersteun ze hierbij;
- 'Couleur locale' stimuleren;
- Een meerjarige planmatige aanpak is een vereiste.

5. Talentontwikkeling en makersklimaat versterken

- Doe aan storytelling: wijs op alle broedplaatsen die in de stad aanwezig zijn waar leuke dingen gebeuren;
- Talentontwikkeling en klimaat versterken door het financieel te ondersteunen;
- Ruimte geven en waar nodig initiëren;
- Faciliteren van broedplaatsen; sommige cultuurplekken hebben extra maatschappelijke sociale waarde omdat mensen zich ermee verbonden voelen: dit moeten we koesteren;
- Meer aandacht voor programmering;
- Beroemdheden zoals Merol en Nielson zetten Dordt wel op de kaart;
- Talenten hoeven niet altijd profs te zijn;
- Versterk amateurkunst;
- DOOR, maar mag niet doorslaan;
- Brede cultuureducatie ook op school, inventariseren wat er nodig is op dat gebied;
- Bied doorontwikkelmogelijkheden: stages, opleidingen, ondersteuning met advies;
- Er is een kinderdichter, nu nog een stadsdichter.

Schets verdere proces Gesprek met de Stad door Simone Beunke

Met behulp van bijgaande sheet schetste Simone Beunke, ambtenaar cultuur van de gemeente, het vervolg op deze raadsbijeenkomst.



In gesprek met de Stad

- Vaststellen startnotitie door de Gemeenteraad (eind mei)
- Informatie uit de stad en de regio ophalen (mei –okt.)
 - Enquête via bewonerspanels in Dordrecht en Drechtstedengemeenten, gemeentelijke kanalen
 - Social media, onorthodoxe manieren
- Gesprekken in de stad, in wijken
 - We organiseren zelf, we sluiten aan..
 - Nodig ons uit!
- Verwerken van alles dat opgehaald is (sept. –nov.)
- Nota cultuurbeleid naar de Gemeenteraad (nov. – dec.)

Op basis van de startnotitie vindt het gesprek met de stad plaats. Daarnaast doet het OCD via de Bewonerspanels onderzoek naar de behoefte aan Cultuur in Dordrecht en de Drechtsteden. Voor het eind van het jaar moet de nieuwe cultuurnota dan gereed zijn en aan de raad aangeboden.

Afronding met conclusies door Avondvoorzitter Marc Merx

De avondvoorzitter vatte de opbrengst van de avond samen: (zie ook per uitgangspunt)

- *Cultuur leeft, in ieder geval tijdens deze avond. Er is al heel veel in Dordt. Maak gebruik van de ruimten die er al zijn.*
- *Zorg ook dat het betaalbaar is. Dat mensen die daar gebruik van willen maken hier ook gebruik van kunnen maken. Het hoeft niet gratis, wordt duidelijk gezegd, maar het moet ook wel voor iedereen bereikbaar zijn.*
- *Vergeet daarbij ook vooral niet de mensen in de midden en lage inkomens, om de talenten ook daar uit te halen.*
- *Laat het ook van onderaf komen. Ga niet als overheid of als wie dan ook, als organisatie, bepalen wat er moet gebeuren, maar laat die creativiteit vooral ontstaan vanuit de maatschappij, vanuit de organisaties.*
- *Vooraf de wijken zagen we regelmatig terug komen bij de tips.*

Dat zijn volgens mij wel, als ik het heel kort samenvat, dingen die op meerdere plekken zijn genoemd.

Vervolgens peilde hij of de raadscommissieleden na deze beeldvormende bespreking nog behoefte hadden aan verdere bespreking van de startnotitie in de raadscommissie. Dit bleek niet het geval; de aanwezige raadsleden stemden in met het direct doorzetten van de startnotitie naar de raad.

Tenslotte verzorgde de (oorspronkelijk) Dordtse rapper Kay Slice de afsluiting door de avond al rappend samen te vatten.